

Тарасюк Алла Василівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки, підприємництва
та економічної безпеки;
Приємць Катерина Володимирівна,
здобувач рівня вищої освіти;
Херсонський національний технічний університет

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Сучасні виклики перед економікою і суспільством в Україні, військовий стан та кризові явища в економіці, актуалізують проблему формування економічної стратегії сталого розвитку промислового сектору. Для подолання негативних соціально-економічних наслідків військових дій та з метою прискорення економічного зростання важливо створити сприятливі умови для функціонування та розвитку перш за все виробничого сектору [1].

Проблеми аналізу впливу промислового виробництва на економіку країни привертають увагу великої кількості вітчизняних учених-аналітиків. Дослідженню даної теми присвятили свої наукові праці Кристиняк М. Б., Любченко О.М., Д. О. Шварца та інші.

Варто зауважити, що оскільки функціонування економіки України здійснюється в умовах військового стану, проблеми промислового розвитку потребують додаткових досліджень, які дадуть можливість врахувати особливості та специфіку сучасних економічних процесів.

Основним напрямком інтенсивного та успішного розвитку економічної сфери є формування ефективного внутрішнього ринку з метою підтримки та задоволення внутрішнього попиту. Це дозволяє підтримувати механізм генерування та відтворення доходів в економіці, що формує фінансові ресурси для реалізації економічних стратегій як на макро- так і на мікроекономічному рівні. Проте ці надходження критично низькі, щоб забезпечити розвиток економіки [2].

Реалізація продукції промисловості є одним із ключових факторів економічного розвитку України, адже вітчизняні підприємства здатні виробляти досить широкий асортимент товарів різних категорій. Розвиток промисловості допомагає забезпечувати населення робочими місцями, власною виробленою продукцією, збільшувати обсяги експорту та створювати сприятливий інвестиційний клімат задля залучення іноземного капіталу.

Слід зазначити, що на обсяг як виробленої, так і реалізованої продукції підприємств промисловості суттєво впливає географічно-політичний, економічний і демографічний стан країни. У 2022 році, внаслідок введення в Україні військового стану, сфера промисловості зазнала потужного удару, адже окрім скорочення виробництва через бойові дії та збільшення вартості

сировини й енергії, було зруйновано найбільші підприємства на Сході країни, такі як ММК імені Ілліча, "Азовсталь", Авдіївський коксохімічний завод, об'єднання "Азот" у Северодонецьку тощо [3].

У таблиці 1 наведено динаміку обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості у період з 2018 по 2022 рік.

Таблиця 1

**Динаміка обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг)
підприємств за видами економічної діяльності промисловості
у 2018–2022 роках**

Показники	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Промисловість, млн. грн.	3045201,9	3019383,1	3236369,1	4678908,6	2813790,1
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, млн. грн.	391471,1	402232,7	361685,4	597088,9	397908,1
Переробна промисловість, млн. грн.	1885406,2	1828327,3	1879375,3	2618398,1	1507420,3
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, млн. грн.	736102,5	749798,5	953589,4	1412574,8	874824,6
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами, млн. грн.	32222,1	39024,6	41719,0	50846,8	33637,1

Джерело: складено та узагальнено авторами за даними [4, 5].

Аналіз даних, наведених у таблиці 1, дає можливість встановити, що у період з 2018 по 2021 рік по всіх чотирьох категоріях галузі промисловості спостерігалася відносно стабільна динаміка зростання обсягів реалізації продукції, проте у 2022 році дані показники значно скоротилися.

Інформація щодо обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості у 2018–2022 роках представлена графічно на рисунку.

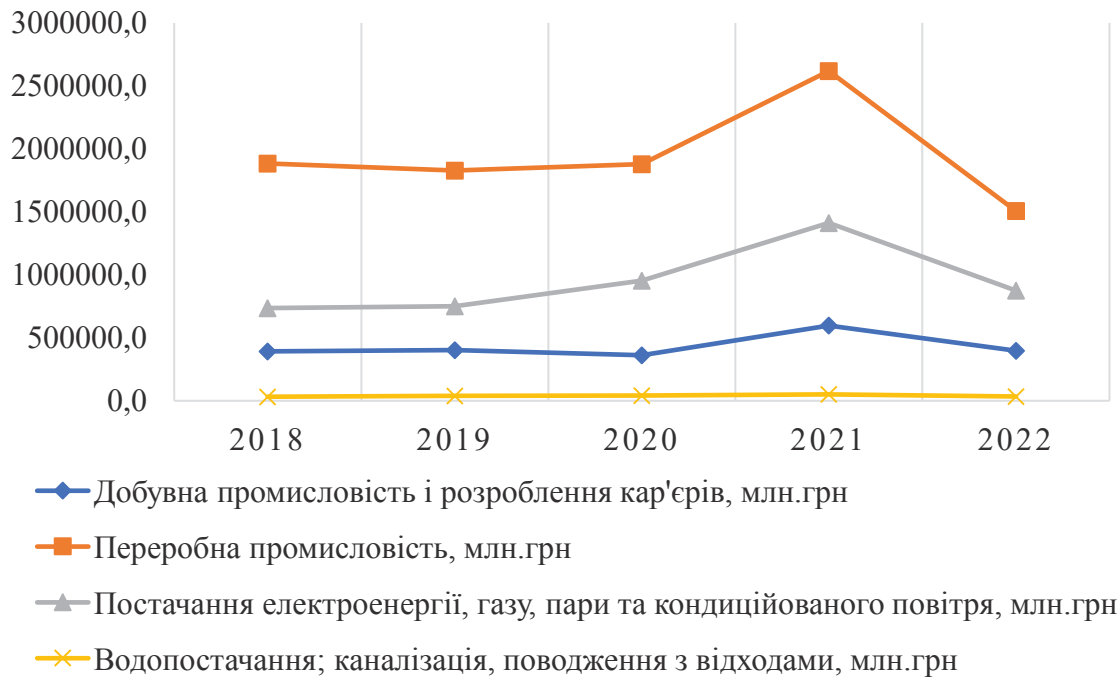

Рис. Динаміка обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості у 2018–2022 роках

Джерело: складено авторами за даними [4, 5.]

Для більш повної оцінки стану економіки важливою складовою аналізу є дослідження структури реалізованої продукції. Воно дозволяє оцінити вклад окремих секторів промисловості у загальний обсяг виробництва, а також визначити основні напрями розвитку національної економіки, спрогнозувати тенденції її функціонування в майбутньому, забезпечуючи умови для прийняття ефективних економічних рішень. Дані щодо структури реалізованої продукції підприємств за видами економічної діяльності промисловості у 2020–2022 роках представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

Структура реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості у 2020–2022 роках

Показники	Роки					
	2020		2021		2022	
	млн.грн	у % до підсумку	млн.грн	у % до підсумку	млн.грн	у % до підсумку
Промисловість	3236369,1	100,00	4678908,6	100,00	2813790,1	100
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	361685,4	11,18	597088,9	12,76	397908,1	14,14

Продовження таблиці

Переробна промисловість	1879375,3	58,07	2618398,1	55,96	1507420,3	53,57
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	953589,4	29,46	1412574,8	30,19	874824,6	31,09
Водопостачання; каналізація; поводження з відходами	41719,0	1,29	50846,8	1,09	33637,1	1,20

Джерело: складено та узагальнено авторами за даними [4, 5].

Аналіз таблиці 2 дає можливість встановити, що протягом 2020-2022 років структура реалізованої продукції підприємств за видами економічної діяльності промисловості не зазнала суттєвих змін.

З метою більш змістовного вивчення динаміки обсягів реалізації товарів та послуг підприємств промисловості у розрізі трьох останніх років доцільним є аналіз динаміки. Проведені розрахунки наведені у таблиці 3.

Таблиця 3

Аналіз динаміки обсягів реалізації продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості у 2020–2022 роках

Показники	Роки			Відхилення			
	2020	2021	2022	абсолютне, тис. грн.		темп приросту, %	
				2020/2021	2021/2022	2020/2021	2021/2022
Промисловість	3236369,1	4678908,6	2813790,1	1442539,5	-1865118,5	44,57	-39,86
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, млн. грн.	361685,4	597088,9	397908,1	235403,5	-199180,8	65,09	-33,36
Переробна промисловість, млн. грн.	1879375,3	2618398,1	1507420,3	739022,8	-1110977,8	39,32	-42,43
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, млн. грн.	953589,4	1412574,8	874824,6	458985,4	-537750,2	48,13	-38,07

Продовження таблиці

Водопоста- чання; каналізація, поводження з відходами, млн. грн.	41719,0	50846,8	33637,1	9127,8	-17209,7	21,88	-33,85
---	---------	---------	---------	--------	----------	-------	--------

Джерело: складено та прораховано авторами за даними [4, 5].

Аналіз динаміки, результати якого наведені у таблиці 3, дає підстави встановити, що у 2021 році порівняно з попереднім роком, приріст у секторі промисловості склав 44,57 %, тобто 1442539,5 млн. грн. Зокрема найбільшого зростання зазнала галузь добувної промисловості і розроблення кар'єрів: показник зріс на 65,09 %, тобто на 235403,5 млн. грн., а найменшого – сфера водопостачання, каналізації та поводження з відходами: показник зріс на 21,88 %, тобто на 9127,8 млн. грн.

У 2022 році всі чотири напрями промислового сектору зазнали значних негативних змін, скорочення відбулося в межах 33,36 – 42,43 %, а загальний показник обсягів реалізації продукції промисловості скоротився на 39,86%, тобто на 1865118,5 млн. грн.

Отже, проведене дослідження дало можливість встановити, що обсяги та динаміка реалізації продукції за видами економічної діяльності у сфері промислового розвитку є важливими інструментами у контексті аналізу функціонування економіки. Вони дають можливість визначити поточний стан та перспективи розвитку виробництва у промисловому комплексі України. Їх аналіз дозволяє виокремити основні напрями розвитку виробництва, виявити проблемні питання, що потребують вирішення. Результати аналізу є ключовим аспектом у процесі прийняття зважених та ефективних економічних рішень та реформ, розробки стратегій розвитку вітчизняних підприємств та державної економічної політики в галузі промисловості.

Список використаних джерел

1. Кристиняк М. Б. Оцінка ефективності функціонування малих промислових підприємств в Україні. Економічні науки. 2015. №1. С. 205–211.
2. Любченко О. М. Ключові завдання для економічного зростання України. URL: https://lb.ua/economics/2021/07/21/489874_klyuchovi_zavdan_nya_ekonomichnogo.html
3. Шварц Д. О. Промисловість України зазнала потужного удару, зруйновані найбільші підприємства - Шмигаль. Новини України - останні новини України сьогодні - УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/promislovist-ukrajini-zaznala-potuzhnogo-udaru-zruynovani-naybilshi-pidpriyemstva-shmigal-12048285.html>

4. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості (2010–2021). Державна служба статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Реалізація промислової продукції (2013-2022). Ставки, індекси, тарифи. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/trade/prod/>

Ткаченко О. М.,
викладач циклової комісії з менеджменту;
Фаховий коледж при Яготинському інституті
ПрАТ «ВНЗ»МАУП

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛОГІСТИЧНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Перехід до цифрового виробництва та інтернет-торгівлі призводить до необхідності по-новому подивитися на логістику та управління ланцюгами постачання як на інструменти управління ланцюгами створення цінності та визначити фокус змін, які мають відбутися у них під впливом переходу на так зване кібервиробництво.

Якщо взяти до уваги зміни обумовлені ІТ-технологіями, такі як зміни структури компаній, набір ключових компетенцій, бізнес-моделей та бізнес-стратегій, то електронне управління ланцюгами поставок (e-SCM) в таких реаліях набуває стратегічного значення для об'єднання бізнес-процесів у єдину інфраструктуру цифрової економіки нашої країни.

Сьогодні важливим є розвиток набору інноваційних технологій, які використовуються в e-SCM, що включає RFID, Mobileapp, Big Data, Cloud Services, IoT, Blockchain, 3D Printing та інші цифрові технології [1].

Розглянемо детальніше сучасні технології, що використовуються у складській діяльності.

Сучасний великий склад являє собою складну технічну споруду, що складається з безлічі різних підсистем (комплексу будівель, сукупності вантажів, що переробляються, системи інформаційного забезпечення і т. д.) і елементів певної структури, об'єднаних для виконання конкретних функцій перетворення матеріальних потоків.

Добре налагоджена складська діяльність позитивно впливає скорочення логістичних витрат. Саме тому застосування сучасних технологій є важливим завданням для роботи сучасного складу. Зокрема, в останнє десятиліття компаніями дедалі активніше почав застосовуватися альтернативний шлях підвищення ефективності роботи складу – його повна чи часткова автоматизація відповідно до потреб конкретного підприємства. З'являються все більш сучасні технології, які дозволяють максимально автоматизувати складські операції і в комплексі зробити складське приміщення «розумним».

«Розумний склад» сьогодні – це комплекс технологій, який дозволяє рітейлерам та логістичним операторам оптимально та максимально